

Täysistunto

Torstai 23.4.2020 klo 17.15—20.40

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2020 vp

Toimenpidealoite TPA 20/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 5/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 5/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Meri.

Keskustelu

20.00 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä tosiaan on samaa pakettia ja käsiteltiin todella kiireellisessä aikataulussa mutta silti todella huolellisesti, ja tämä liittyy samaten tähän koronapandemiatilanteeseen.

Esityksessä ulosottokaaren säädökset, joissa säännellään ulosottomenettelyn keventämistä, rajoittamista tai täytäntöönpanon lykkäämistä koskevista edellytyksistä, muutettaisiin siten, että koronaepidemiasta aiheutuvat poikkeusolot sekä näistä aiheutuvat taloudelliset vaikeudet voidaan ottaa voimassa olevaa lainsäädäntöä paremmin huomioon ulosottomenettelyssä. Lakivaliokunta piti esityksen tavoitteita erittäin tärkeinä ja kannatti niitä mutta joutui tähänkin kyllä paneutumaan siten, että ministeriön kanssa ja kuultavien kanssa tähän tuli huomioita ja muutosesityksiä, jotta tämä laki saatiin toimivaksi.

Tässä ulosottokaaren 4 luvun 52 §:ssä säädetään vapaakuukausista ja niiden perusteista. Hallituksen esityksessä COVID-19-epidemiasta tai siitä johtuvista poikkeusoloista velalliselle aiheutunut väliaikainen maksuvaikeus ehdotetaan lisättäväksi lakiin vapaakuukausien myöntämisen perusteeksi. Lakivaliokunta kiinnitti tältä osin huomiota siihen, että voimassa olevan lain mukaan vapaakuukausien myöntämisen edellytyksenä on, että ulosmittauksen on tullut jatkoa yhtäjaksoisesti vuoden tai lähes vuoden. Hallituksen esityksessä ei ehdotettu tähän muutosta lainkaan. Näin ollen vapaakuukausia koskeva muutosehdotus ei ehtisi vaikuttaa valiokunnan mielestä tapauksiin, joissa velallinen on joutunut ulosottoon maksuvaikeuksien vuoksi ehkä ensimmäistä kertaa juuri tämän koronapandemian vuoksi. Tästä johtuen valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 4 luvun 52 §:ään lisätään uusi, 2 momentti, jonka mukaan velalliselle voidaan antaa vapaakuukausia myös, jos hänelle on aiheutunut COVID-19-epidemiasta tai siitä johtuvista poikkeusoloista väliaikainen maksuvaikeus, vaikka ulosmittaus ei ole jatkunut yhtäjaksoisesti tai lähes yhtäjaksoisesti yhtä vuotta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2020 vp

Lisäksi hallituksen esityksessä on säädöksiä asukkaan muuttopäivästä ja hädöstä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että muuttopäivää voidaan nykyisen 2 kuukauden sijaan siirtää 4 kuukautta ja hädön hakijan suostumuksella sitä voidaan nykyisestä poiketen siirtää 12 kuukautta aikaisemman 6 kuukauden sijaan. Tarkoituksena on pidentää häätoimittelyn määräaikoja, jotta poikkeustilanne ja mahdolliset koronaviruksesta johtuvat terveydelliset syyt voidaan huomioida. Tässäkin pykälässä tehtiin pieniä tarkennuksia, sillä siellä oli tarpeettomia tai päällekkäisiä syitä, ja ehdotettiin poistettavaksi esityksessä mainituin tavoin lause... — Tarkistan, mikäs siitä otettiin pois. — Siitä poistetaan lause ”vastaajan tai huoneiston asukkaan terveydentilasta johtuva”, koska se oli päällekkäinen tuon COVID-19-perusteen kanssa, joten se oli turha.

Samassa yhteydessä käsiteltiin myös toimenpidealoite 20, jossa edustaja Koponen esitti, että vapaakuukausia tulisi lisää tämän epidemian vuoksi. Valiokunta hylkäsi tämän toimenpidealoitteen, koska tätä kokonaisuutta arvioitaessa hallituksen esitys sisälsi useita eri keinoja ulosottovelallisen aseman helpottamiseksi, ja näin ollen juuri tähän kuukausien lisäämiseen ei valiokunta katsonut olevan tällä hetkellä tarvetta, joten valiokunta ehdottaa, että toimenpidealoite hylätään.

Valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että hallituksen esityksen mukaisessa laissa ei ole siirtymäsäännöksiä. Valiokunnan mukaan on perusteltua, että myös ulosotossa jo oleviin velallisiin voidaan soveltaa nykyistä joustavampia säädöksiä ja siten ottaa myös heidän osaltaan nykyistä paremmin huomioon koronavirustilanteen aiheuttamat lisävaikeudet. Selkeät syyt näin ollen lakivaliokunnan mielestä puoltavat sitä, että tämä ilmenisi myös voimaantulosäännöksestä. Tästä syystä valiokunta ehdottaa, että voimaantulosäännökseen lisätään uusi, 2 momentti, joka kuuluisi näin: ”Tätä lakia sovelletaan myös tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin tässä laissa tarkoitettuihin asioihin.”

Tässäkin yhteydessä valiokunta kiinnitti huomiota Ulosottolaitoksen työmäärään, kuten edellisessä asiassa konkurssiasioiden yhteydessä tuomioistuimien työmäärään, ja totesi, että kuulemisissa esitetyn perusteella laki lisää ulosottoviranomaisille tulevia tiedusteluja ja selvitettävien asioiden määrää ja Ulosottolaitos tulee siten tarvitsemaan lisäresursseja selviytyäkseen työmäärästään. Lakivaliokunta edellyttääkin, että Ulosottolaitoksen riittävästä resursseista huolehditaan.

Lakivaliokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen 44/2020 sisältyvän lakiehdotuksen muutettuna edellä mainituin tavoin, ja valiokunta ehdottaa, että eduskunta hylkää toimenpidealoitteen.

20.06 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Ylivelkaantuminen on monia suomalaisia koskettava ongelma, joka haittaa vakavasti normaalia elämää ja aiheuttaa inhimillistä kärsimystä. Suomessa on jo yli puoli miljoonaa velkaongelmissa olevaa, joihin kohdistuu ulosoton perintätoimia. Vakava yhteiskunnallinen ongelma on vaarassa muuttua katastrofaaliseksi koronaviruksen aiheuttaman taloudellisen kriisin vuoksi. Tiedossa on jo lomautuksia, valtava määrä työttömyysuhan alla olevia sekä maksuvaikeuksiin ajautuneita. Tämä tulee myös väistämättä lisäämään ylivelkaantumista ja ulosottovelallisten määrää.

On välttämätöntä, että teemme nyt kaikkemme helpottaaksemme talouskriisin aiheuttamia ongelmia ja hätää, siksi tämä lakiesitys ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta on hyvä ja perusteltu. Ulosottokaareissa on säännös, jonka mukaan olennaisesti heikentyneen maksukyvyn perusteella voidaan palkasta ulosmitata säännönmukaista pienempi määrä. Nyt esityksen mukaan heikentyneitä maksukykyä määrittävään säännökseen lisätään pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2020 vp

rusteeksi myös COVID-19-epidemiasta johtuva maksuvaikeus. Nykyinen tilanne on vaikea monille, ja mikäli emme tee lainsäädäntöömme riittäviä muutoksia, vaarana on, että monet joutuvat vielä pitkäaikaisempiin, myös kriisin jälkeen jatkuviin ongelmiin.

On muistettava, että tämä väliaikainen lakimuutos ei puutu maksuvaikeuksien ja jo olemassa olevien vakavien ylivelkaantumisongelmien juurisyihin vaan lieventää ainoastaan nyt koronakriisiin liittyviä ongelmia. Yritysten ja työpaikkojen pelastaminen vaikuttaa suoraan talouden elpymiseen ja ihmisten kykyyn selvitä velvoitteistaan. Hallituksen toimet koronakriisin vaikutusten lieventämiseksi ovat suuressa roolissa myös ylivelkaantumisen estämisessä.

20.08 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Kuten valiokuntamme puheenjohtaja Meri äsken totesi, tämä oli vähän samaa paria sen edellisen lakiehdotuksen kanssa. Paneuduimme näihin samanaikaisesti ja huolella, ja keskustelua oli helppo käydä, kun nämä liittyivät niin helposti toisiinsa.

Tämän lain keskeinen tavoite on selkeyttää ulosoton menettelyä poikkeusoloissa, joita tämä virus on meille tuonut. Lakiehdotuksen tavoitteena on myös lieventää ulosottomenettelyn joutuisuutta siinä merkityksessä, että vastaajalle tai velalliselle jää enemmän aikaa sopeuttaa toimintaansa sekä hankkia rahoitusta esimerkiksi talouden tukitoimien kautta helpottaakseen tilannetta.

Pidän itse erittäin tärkeänä myös sitä, että yrityksiä, yrittäjiä ja ihmisiä kohdellaan päätöksenteossa tasapuolisesti riippumatta siitä, missä ulosottovirastossa asiakkuus on. Kuten täällä jo äsken todettiin, virastojen työmäärä on erittäin suuri ja resurssit ovat erittäin vähäiset, ja kannankin huolta siitä, että tämä saattaa myös tuoda alueellisia eriarvoisuuksia siinä, missä päin tämä yrittäjä tai ihminen on Suomessa asumassa. Tähän kiinnitettiin todellakin huomiota, että sinne on yksinkertaisesti saatava lisärahoitusta, että se suma saadaan sitten purettua. Pidän myös tärkeänä, että kun näitä lakiesityksiä ja muutoksia tulee, niin alan toimijoita sitten perehdytetään tähän, niin että kaikki ovat sitten samanaikaisesti sisällä siinä, mitä muutoksia on tullut. Se myös lisää yhdenvertaista kohtelua sitten asiakkaiden piirissä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 44/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.